

III Ogólnopolska Konferencja Naukowa
„Nauki przyrodnicze na rzecz człowieka i środowiska”
12 lutego 2021

Fundacja
TYGIEL

Wykorzystanie innowacyjnych rozwiązań w celu poprawy efektywności rozrodu ryb w warunkach kontrolowanych na przykładzie karpia

dr hab. inż. Beata I. Cejko
b.cejko@pan.olsztyn.pl

*Zakład Biologii Gamet i Zarodka, Instytut Rozrodu
Zwierząt i Badań Żywności
Polska Akademia Nauk, Olsztyn*

Charakterystyka gatunku oraz znaczenie gospodarcze

Karp – pochodzenie i domestykacja

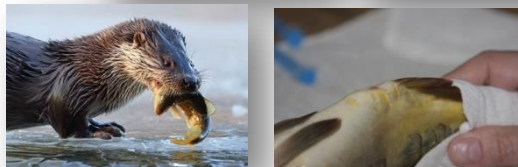
stanowisko systematyczne:

- rząd: karpiokształtne, *Cypriniformes* Goodrich, 1909
- rodzina: karpowate, *Cyprinidae* Bonaparte, 1932
- rodzaj: *Cyprinus* Jarocki, 1822
- gatunek: *Cyprinus carpio* Linnaeus, 1758

znaczenie gospodarcze i środowiskowe:

- dobre wykorzystanie pokarmu naturalnego
- szybkie tempo wzrostu
- wysoka odporność na manipulacje
- wysoka wartość odżywcza mięsa

produkcja (UE: 70 tys. ton; Polska 20 tys. ton)

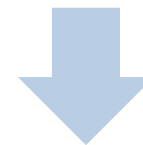

tradycja i rozwój technik hodowli

Ograniczenia wzrostu produkcji karpia

- deficyty wody (susze)
  - choroby (KHV i inne)
  - presja zwierząt rybożernych
  - inne
- **niepowodzenia w rozrodzie**

kondycja tarlaków i jakość gamet

Układ rozrodczy karpia oraz fizjologia rozrodu

Dojrzałość samców

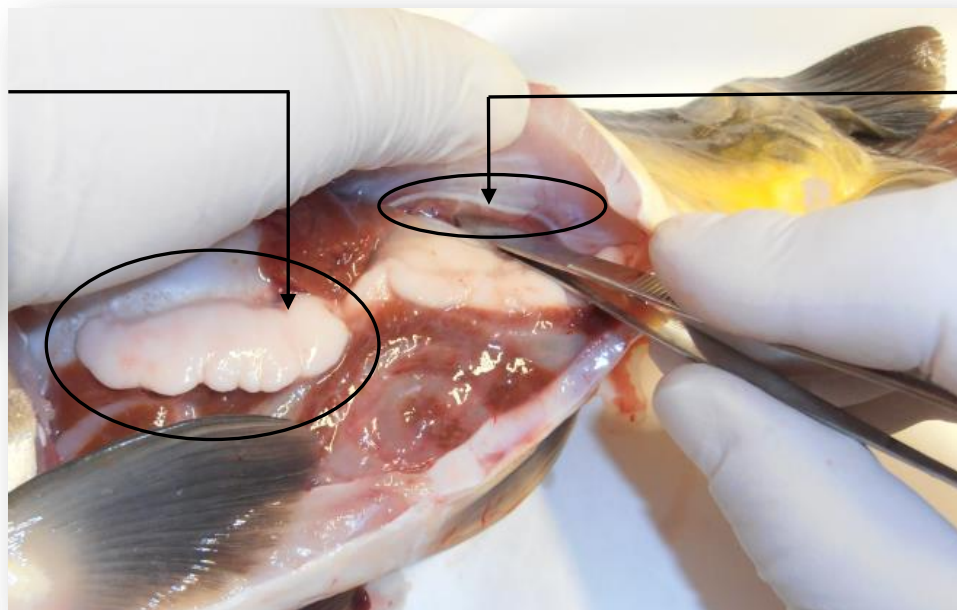
Potencjał rozrodczy

Jakość gamet

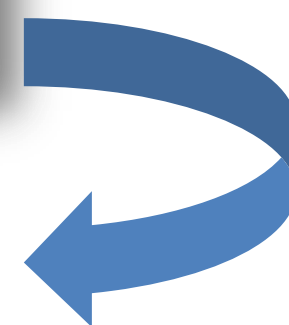
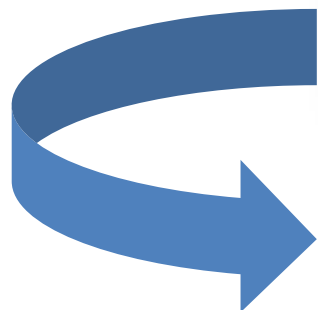
jądra

nasieniowody

spermatogeneza
(formowanie
plemników)

dojrzewanie
(nabieranie zdolności
do ruchu)

plazma nasienia

nasienie

plemniki

Plazma nasienia i jej skład

Plazma nasienia

**przechowywanie
plemników**

Związki mineralne

Związki organiczne

Związki białkowe

dojrzwanie
plemników

odżywianie
plemników

metabolizm
plemników

ochrona
plemników

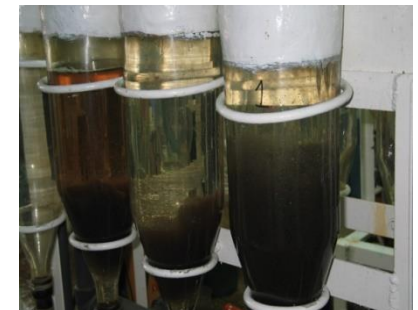
degradacja
plemników

Plemniki

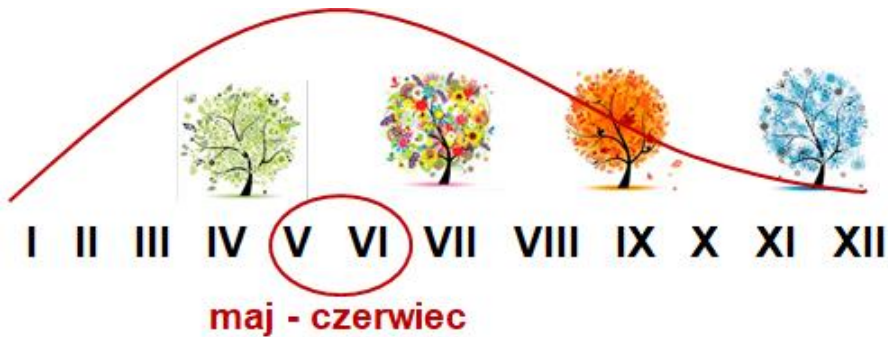
ruchliwość

**zdolność do
zapłodnienia**

Rozród karpia i jego efektywność

Warunki naturalne

**brak możliwości kontrolowania
rozrodu**

zmienność jakości gamet

ograniczona efektywność rozrodu

Warunki kontrolowane

**możliwość kontrolowania
rozrodu**

możliwość oszacowania
potencjału reprodukcyjnego
ryb

Plazma nasienia i jej funkcje

- zmiana temperatury
- wzrost tempa metabolizmu
- wystąpienie stresu oksydacyjnego
- powstawanie wolnych rodników
- powstawanie reaktywnych form tlenu, azotu

zmiana stabilności błon komórkowych plemników

zmiana właściwości fizyko-chemicznych plemników

upośledzenie funkcji plemników

Apoptoza

brak efektu zapłodnienia

czas

procesy starzeniowe

Artificial Seminal Plasma (ASP) = środowisko imitujące naturalną plazmę nasienia

Sztuczna plazma nasienia i jej zastosowanie

Artificial Seminal Plasma (ASP) = środowisko imitujące naturalną plazmę nasienia

ASP: 2 mM CaCl_2 ; 1 mM Mg_2SO_4 ; 110 mM NaCl ; 40 mM KCl; 20 mM Tris, pH 7,5; 310 mOsm/kg

Wykorzystywana w celu:

- zatrzymanie procesów starzeniowych (degradacyjnych) plemników
- przechowywanie plemników poza ich naturalnym środowiskiem (jądra) do czasu wykorzystania (zapłodnienie)

Brak synchronizacji owulacji/spermacji

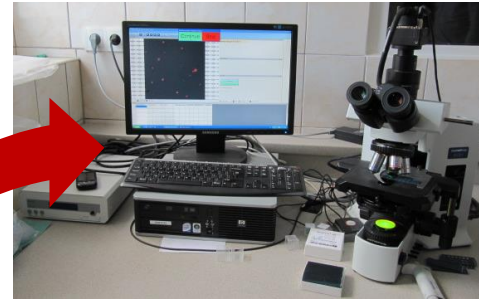
- transportu nasienia z miejsca poboru (stawy hodowlane) do miejsca wykorzystania (wylęgarnia)
- wyboru najlepszych prób nasienia

Materiały i metody

Pozyskanie nasienia

Analiza jakości nasienia

ruchliwość
plemników

prędkość
plemników

Rozrzedzenie nasienie

x10

1 porcja
nasienia
(1 ml)

9 porcji
ASP
(9 ml)

Przechowywanie nasienia 14 dni

Zapłodnienie ikry

nasienie
nierozrzedzone

1 i 14 dnia

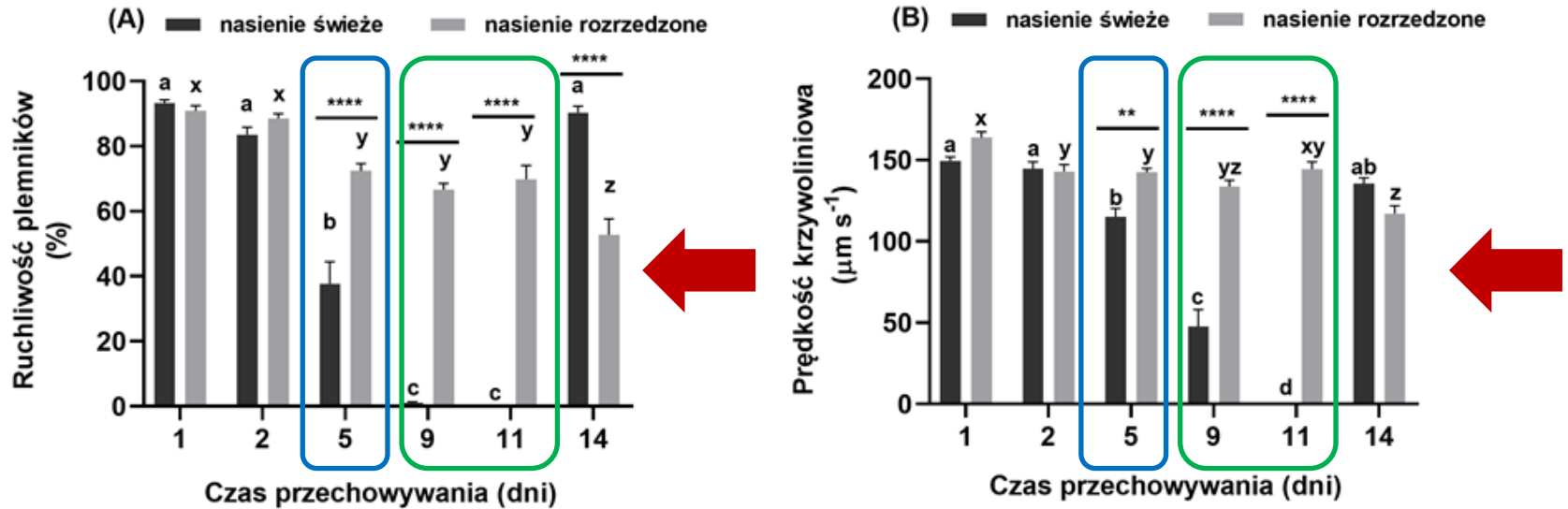
nasienie
rozrzedzone

1 i 14 dnia

Wyniki

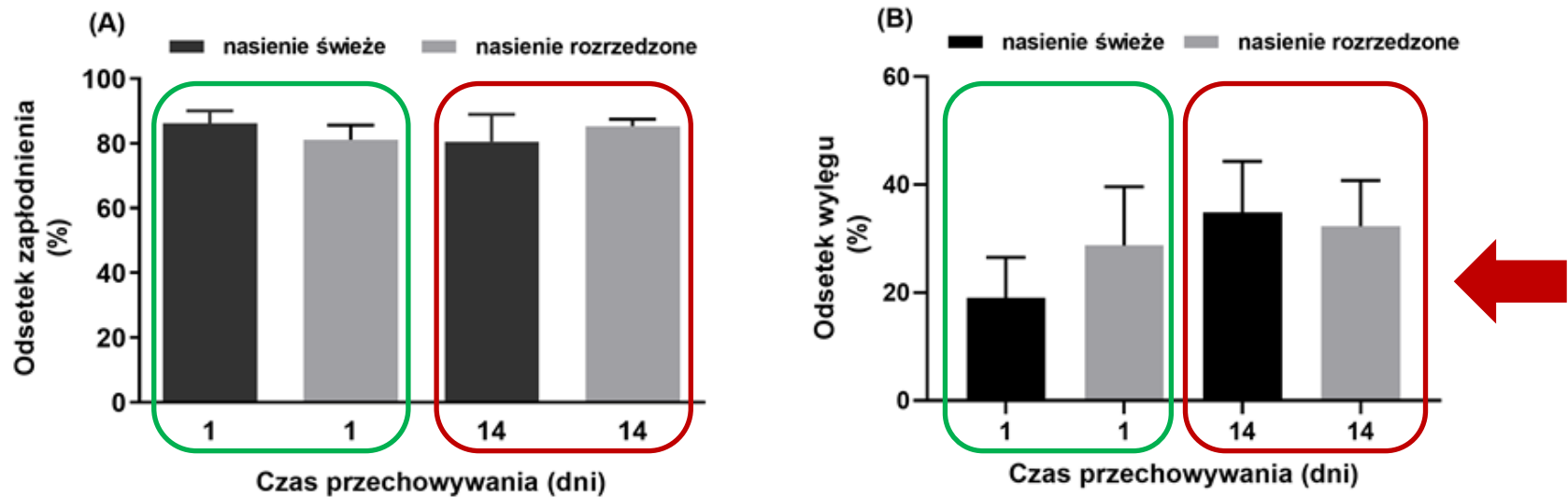
Jakość plemników przechowywanych w warunkach ASP istotnie przewyższała jakość plemników w nasieniu świeżym już w 5tym dniu trwania eksperymentu

Rysunek 1. Ruchliwość plemników (A) oraz prędkość krzywoliniowa (B) plemników karpia ($n = 5$) przechowywanych krótkookresowo w warunkach sztucznej plazmy nasienia w czasie czternastu dni. Nasienie świeże (nierozrzedzone) stanowiło kontrolę. Słupki oznaczone małymi indeksami literowymi tj. a-f wskazują na istotne różnice pomiędzy czasem przechowywania nasienia świeżego podczas gdy słupki oznaczone małymi indeksami literowymi tj. x-z wskazują na istotne różnice pomiędzy czasem przechowywania nasienia rozrzedzonego w sztucznej plazmie nasienia. Indeksy gwiazdkowe wskazują na różnice pomiędzy nasieniem świeżym oraz przechowywanym w sztucznej plazmie nasienia w określonym czasie przechowywania (1-14 dni), ($P < 0,05$) [opracowanie własne].

Wyniki

Brak różnic w odsetku zapłodnienia oraz wylęgu między próbkami zapładnianymi nasieniem świeżym oraz rozrzedzonym w czasie 1-szego i 14-tego dnia przechowywania nasienia krótkookresowo

Rysunek 2. Odsetek zapłodnienia (A) oraz wylęgu (B) karpia w czasie pierwszego (1) oraz czternastego (14) dnia po zastosowaniu do zapłodnienia nasienia ($n = 5$) rozrzedzonego w sztucznej plazmie nasienia ($P > 0.05$). Nasienie świeże (nierozrzedzone) stanowiło kontrolę i było pozyskane w pierwszym i czternastym dniu w celu zapłodnienia ikry [opracowanie własne]

Wnioski i Podsumowanie

Wykorzystanie w rozrodzie karpia innowacyjnych rozwiązań tj. zastosowania sztucznej plazmy nasienia (ASP) daje:

- **Możliwość poprawy jakości pozyskanych prób nasienia**
- **Możliwość przechowywania nasienia krótkookresowo w warunkach obniżonego metabolizmu**

Fish Physiol Biochem (2018) 44:1435–1442
<https://doi.org/10.1007/s10695-018-0491-3>

Optimisation of sodium and potassium concentrations and pH in the artificial seminal plasma of common carp *Cyprinus carpio* L.

Beata Irena Cejko · Ákos Horváth · Timea Kollár · Eszter Kása · Jelena Lujčić · Zoran Marinović · Béla Urbányi · Radosław Kajetan Kowalski

Aquaculture 506 (2019) 224–228

Contents lists available at ScienceDirect

Aquaculture

journal homepage: www.elsevier.com/locate/aquaculture

Short communication

Artificial seminal plasma improves motility and fertilisation capacity of common carp *Cyprinus carpio* L. sperm during one hour of storage

Beata Irena Cejko^{a,*}, Daniel Żarski^b, Katarzyna Palińska-Żarska^b, Mariola Słowińska^a, Radosław Kajetan Kowalski^b

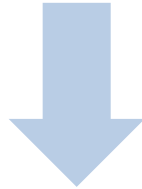
^a Department of Gamete and Embryo Biology, Institute of Animal Reproduction and Food Research, Polish Academy of Science, Olsztyn, Poland
^b Department of Ichthyology, Faculty of Environmental Sciences, University of Warmia and Mazury, Olsztyn, Poland

- **Możliwość ograniczenia czasochłonnych i stresochłonnych manipulacji z rybami podczas tarła**
- **Możliwość poprawy dobrostanu tarlaków**
- **Możliwość wzrostu efektywności rozrodu karpia na skalę przemysłową**

Uwagi ogólne i Podziękowania

Program Doradztwa Rybackiego „Pozyskiwanie, przechowywanie i zapładnianie gamet ryb” akronim Fish-RePro Program Operacyjny „Rybnactwo i Morze” na lata 2014-2020

The screenshot shows a web browser window with the URL pan.olsztyn.pl/fishrepro/. The page header identifies the institution as the Institute of Animal Breeding and Food Research, Polish Academy of Sciences in Olsztyn. The main heading is "Program Doradztwa Rybackiego „Pozyskiwanie, przechowywanie i zapładnianie gamet ryb”". Below this, it mentions the Operational Program "Rybnactwo i Morze" for 2014-2020. Logos for the program and the European Union are displayed. A sidebar on the right lists navigation options: "FISH-REPRO", "Założenia PDR", "Warunki uczestnictwa", "Podmioty zgłoszone do PDR", "Karta zgłoszeniowa", and "Konferencje". The footer includes the search bar and system tray information.

Dziękuję za uwagę

dr hab. inż. Beata I. Cejko

b.cejko@pan.olsztyn.pl

*Zakład Biologii Gamet i Zarodka,
Instytut Rozrodu Zwierząt i Badań Żywności
Polska Akademia Nauk
ul. Bydgoska 7, 10-243 Olsztyn*